

ВЕНКО МАРКОВСКИ

ЧУДНА Е МАКЕДОНИА

ПОЕМА

СОФИЯ

1 9 4 0

ВЕНКО МАРКОВСКИ

Чудна

е

Македонија

ПОЕМА

СОФИЯ

1 9 4 0

ПРОЛОГЪ

Чудна е Македониа!

Кочански оризъ набабрелъ,
Гевгели вие кожурци,
Вардарка рони класови,
тиквешка лоза до земя,
летница в Охридъ извира,
афионъ Велесъ насеколъ,
ф Тетово тежатъ ябока,
тутунъ я Драма покрива,
бубакъ низъ Серско белее!

А нейзина сила:

Намини-помини селски колиби,
запри се, послушай гори-кории,
зазборуй, распрашай Бигла планина,
надзри го, види го, старо Крушово,
гради ти разгорелъ кървафъ Илиндень.
Чуешъ ли бури излегле:
Бело се море покрева,
на нози Пиринъ изрипалъ,
Вардаръ низъ поле играе;
Гоце го далги испракятъ,
Яне го луна повела,
векоть со Гьорче кинисалъ.

А нейзино ропство :

Римянь по неа погуби младось,
елинь край неа помами память,
турчинъ со неа закопа царство;
чера ѝ едни шмукаа жили,
сега ѝ друзи затиратъ сили;
бърчка ѝ топи моминско чело,
запра по неа песна и радось,
керки ѝ лични — робинки бели,
невести млади — аргатки тажни,
синови горатъ в затвори влажни!

ПЪРВА ПЕСНА

I

Утро.

Дзвонци дзвонатъ.

Офчаръ Диме

нарамилъ торба,

подранилъ

и чека:

— Уще ги нема . . .

Четникъ ке станамъ,

и пушка

и пищолъ

и каскетъ

и дреа,

а Клепа,

моата Клепа —

айдушка

стреа!

Ми иде

да летнамъ

да пърнамъ,

како пиле,

да разгърнамъ

сили

и младосъ.

Па

тогай

отъ негде майка да стане

И за часъ —

еденъ

по еденъ

се собра,

нарасна

дружина

отъ десетъ мина.

Око имъ фанала сенка,

не дремнале санокъ.

— Донесе ли,

дай
и бегай,
ако те прашатъ:
— не знамъ —
слушашъ ли —
„А мене,
мене? . . . “
— На пролетъ,
на пролети! . . —

Згинаа.
Диме
не отвори уста.
Съза му раскваси око.

II

Уще зракъ не скорналъ роса,
в глуви зори подбралъ стадо,
лепъ у торба, нога боса,
низъ шупелка рони гради;
Свири Диме, молкне славей,
гранки шушкатъ, буки кърцатъ,
гърло горско грутка дави,
тага скришна полни сърце!
Гласъ се топи, мака расне,
сърце младо беръ не бере,
гласъ се топи, детство гасне,
мака темна нема мера!...

III

И така
денъ
по день
се кубатъ,
се нижатъ,
се лижатъ
дните,
како руба
на аргатски гърбъ.

Би сакалъ
ущеднашъ да ги види,
да биде
со нифъ,
да ги чуе,
да имъ се понарадуе.
Ги нема,
земня
ги гътна.

Ели негде
пусиа ставаатъ.
А толку мили,
мили
му се сега.
Гради го стегатъ —
потера ли стадо —
се обдзира
нифъ
нигде ги нема.

Сипки сипатъ.
Златее шума,
слана
расповила
платно.
А отъ нифъ ни пощукъ.
Ами ако дойдатъ —
Онъ требе да ги види,
онъ не е веке дете,
моми по него летатъ.

Шеснайсета
потера
чера.

Танокъ, строенъ, млада пора,
на ликъ пупка ф росна пролетъ,
коса буйна, чатма-веги,
на одъ ветеръ ф ширно поле!
Мисли Диме,
а на село :

Чука, бие, налбать Яне,
обращъ жеже, топи рана,
а по чело зърна градъ;
меса голи, гаки — кърпи,
раци кърфъ се, сили църпе
сърце подялъ скришенъ врагъ.

Надворъ бура кърши гранки,
светка време, дошъ се кани,
трае Яне, рана скрилъ,
кротко на пърсъ Диме влезе,
кърфъ му буйна в земня слезе,
образъ свеналъ, веги свиль.

„Поглей, Диме, гробъ си станалъ,
збери паметъ, цери рана
жифъ ке скапешъ ф некой долъ;
развей мисли, разви младось,
остай Клепа, остай стадо,
стига одишъ босъ и голъ.

Чукай чеканъ, здивелъ векотъ,
чукай, точи, ковай плочи,
рани по светъ немать збиръ,
чукай Яне, стара рано,
наши маки немать страни,
наша душа нема миръ!“

Бура мина, време тийна,
порой поли широко поле,
порой поли долъ и друмъ,
прибра Диме буйно стадо,
ношъ се заби ф млади гради,
вивна глава, зовре умъ!

IV

День за день трека пролетъ се крие.

Първа ли зора ф Клепа се свива —
шупелка рони набрана мака;

легне ли врелци пладне на нива —
седналъ подъ сенка, отпустилъ рака,
месець низъ гранки проаре ли глава —
олово-жалби Диме го даватъ.

V

Що-току навлезе ф планина,
чета му загради патища,
каскети надъ вегя стиснале.
Две очи по ягне стрелнаа,
— Ве моламъ, брой ми се, немуйте —
Темелко камень се скамена,
накриво сите ги изгледа,
карпа му притисна раменя!

VI

Скършнаа, свиа, потера стаса,
в раци имъ пушка, кървнина в очи:
— Дека се, кажуй — пцуатъ и васатъ.
„Невидофъ, незнамъ“ — пожъте Диме.
Войо го мѣсна, свесъ му се зави.

Потера поиде — рамнина фана,
Диме отъ кофчегъ три пати стана.

а доле

Бучи Вардаръ, ячи поле,
далги плискатъ злато,
бучи Вардаръ, ячи поле,
жени белатъ платно.

Платно тугьо — чорбаджиско,
платно отъ гърбъ брано,
платно тугьо — арамиско,
платно у кърфъ прано!

Друзи ператъ черги ветви
некой лита руба;

снаги свиле, ронатъ клетви,
в жега лице губатъ.

Бучи Вардаръ, ячи поле,
а подъ нози пламень,
бучи Вардаръ, вивнатъ болки,
пука голо рамо!

VII

Ф сенка седна Диме, мисла дими в око,
свиратъ свирци в жито, трае мирно стадо,
на ясика ветеръ довеа младъ соколъ,
шуматъ лися бели, Диме пламна гради:

— Чуй ме, соколъ-пиле, чуй ми скришна рана,
капе моа младось, како лисъ на гранка,
мои горски сили горатъ в долой сиви,
мое сърце страдно рани рани живи.

Майка немамъ, сокле, татко в борба падналъ
сестринъ погледъ незнамъ, братецъ не ме галелъ,
день и нокъ низъ Клепа терамъ буйно стадо,
день и нокъ низъ Клепа берамъ темни жалби.

Зборуй, сокле, не трай, дай ми церъ за рана,
ели твойте крила одрами ми сега,
та да фанамъ бъргу негде в друга страна,
дека маки нема, дека гнетъ не тегне! —

Летна сокле сиво, щама дива молкна,
само дзвонци дзвонатъ, овчаръ повелъ стадо,
сънце карпи гони, гради стискатъ болка,
крева Диме чело, писна душа млада:

— Бегай, соколъ-пиле, бегай не се вракай,
овде гробой раснатъ, овде църнъ е сводотъ,
мойте сестри мили, мойте мили брака,
ф ропски изби гаснатъ, бегай, ношъ ме бодел! —

VIII

Мисли, реши, не го държи младось,
прибра стадо, планина му тесна,

сърце силно разбило му гради,
пущи чекоръ — летна нога лесна;
веднашъ врева поткоси му сили,
Жико влеголъ среде житно класъе,
пищатъ — викатъ — аргати се свиле,
а класъ падналъ да изранишъ войска! . .

IX

Дзвезди се топатъ — месецъ изгасналъ,
зората мени нова промена,
долища дишатъ пресна утрина,
а Вардаръ кине снага кървава.
Подъ село
джандари светкатъ карабинъ —
двайца по двацца селани,
двайца по двацца вързани,
двайца по двацца умиратъ! —

X

Село го кама пресече,
ф селани кърфъ не остана,
салъ дедо Велко не трепна, —
присобра дома селани,
паметъ ги учи на старось:
— Кренете раци, не трайте,
майка до майка ф църно е,
кукя до кукя изгоре;
Гарванъ не вика на борба:
слезешъ ли доле на нива, —
пищатъ, се молатъ аргати,
Жико ги бере на жетва;
фанешъ ли карпи — ридища,
подъ секой камень селанецъ,
подъ секой камень аргатинъ,
подъ секой камень робъ лежи!
Дойдешъ ли тува на село,
Радивой тропа динари;
мислете паметъ берете,

не носатъ чети слобода,
куси се пушки-айдушки,
малку се сърца юнашки;
дойде ли день да настане,
целъ народъ пушка да крене,
тогай ке грейнатъ слободи!

На животъ живи свършифме,
не виде село веселба,
викнешъ ли песна да пеешъ,
мъртъви ли на гробъ исплачешъ,
зберешъ ли дома роднини,
запрешъ ли на пать приятель,
глоби те глодатъ големи!

Мислете паметъ берете,
утре не чекатъ избори,
немуйте некой разбойникъ,
израснатъ негде ф меина,
а чоекъ да е — нашинецъ,
нашинецъ, бракя, нашъ да е!
Слушамъ го токматъ Зарета,
верно и онъ е нашинецъ,
ама му сърце не нашо —
търла му тежатъ отъ офи,
амбари рамни до горе,
бочви му вино преполни!
За него горатъ аргати,
за него жниатъ жетвари,
цело му село робуе —
Слушайте, не се мамете,
имаме чоекъ — найдень е,
сите за Яне налбатотъ! —

Око имъ огинъ разгори,
гради имъ магла притисна! . .

XI

Полнокъ е.
Офчари валатъ валовецъ ф планина,

низъ село виать и риать кучиня,
отъ порта на порта чукатъ джандари.
Утре се избори.
А Диме префърлилъ торба на рамо,
офчарски стапъ му на раци
и збогумъ зима отъ нога:

— Прощевай Клепо, планино моа,
по тиа твои стърмнини стърмни,
първо ми детство прекърши крила,
по тиа твои шилести карпи,
остро ми око остави сила!
Ако те утре запраша некой,
за мойте първи денови детски,
фнеси го ф твоите пещери, Клепо,
како се темни пещери твои,
така ми беа денови мои.

И вие робя селани — брака,
я може не ке дочекамъ веке,
збрани край Яне пакъ да ве видамъ.

Прощевай и ти Чичево село,
здържи се, ф съзи сърце не стегай,
разведри твоє планинско чело,
не бери мисла за мене сега,
бура ми детство заниша ф карпи,
офци ми беа другари верни,
еве и сега Чичево мое,
на патъ со бури време ме пои.

Змии надъ Клепа светнаа,
Диме се ф поле изгуби.

ВТОРА ПЕСНА

I

Наквечеръ в Белградъ стаса.

Чера го стресе макина,
сега го градотъ исплаши;
со упла мине улици,
трамвай му око однесе,
гледа и салъ се обдзира, —
отъ языкъ не имъ одбира,

День за день гинатъ денови.

Търгна низъ градотъ зашета,
дукяни Диме разпраша;
чука при Ацо Нишлиа,
излезе Ацо на порта,
лице му сиво камено,
око му страшно сурово;
— Нема ли нещо работа? —
На две го Ацо измери,
вилици скърца — пропцуа,
врата му бутна

Прегоре Диме изгасна,
обрачъ му чело распука.

День за день гинатъ денови.

Застаналъ предъ лебарница,
сом,ни врели загледалъ,
со око ке ги изеде,
петъ леба не му стасуатъ.

Вечеръ е.

Диме се свива — превива,
празни му црева къркоратъ.

а таму —

Милутинъ гърло растопилъ:
— Донеси, шампань, наточи! —
Предъ него мома пишана,
в раци ѝ дайре шарено;
зналъ по неа Милутинъ,
сребро ѝ сипе ф пазува.

День за день така катадень.

Заодель сега низъ пазаръ —
лимоня Диме продава,
како е лимонъ ф кошница,
така е лице на него.
Не собралъ десетъ динара,
джандаръ го зграбчи за яка.
Жени на купъ се набраа,
ушеденъ джандаръ достаса,
не мърда Диме не оди,
еденъ го дупи ф слабинье,
а другъ му граба кошница!

II

Му иде да летне на село
да збере бели яганца,
да викне гласъ да разгърне,
да смъкне товари отъ себе.

Живее животъ испустенъ,
по три дни залакъ не става,
плунка му пелинъ — отрувачъ,
в гради му врие змиарникъ,
на Калимегданъ постела.
Еденъ день рано подранилъ,
предъ мостотъ рака отпушилъ,
Ристе се задалъ на срека,
занеме Диме истина,
колена гладъ му подсече,
Ристе го фана подъ мишка,
право го дома одведе.

III

Тройца се сега собраа,
мака ги свърза наедно:
еденъ е Мичо Чачанецъ,
другъ е Ристо отъ Богданци,
а трекъ е Диме офчаринъ.

IV

Дунавъ го горатъ студови
по стрей висатъ мразурци,
они се свиле на таванъ,
дупка до дупка прозорци,
врата со кърпи затнале, —
соба имъ цело анище!
Рано се Мичо креваше,
на вечеръ доцна идеше,
везденъ е у печатница,
а Ристе цели недели
не стапи нога на чколо,
намусилъ веги заключилъ
отворилъ сърце зборуе:
— До чера едни бегови,
денеска дружи дойдоа,
а утре
Замисли денотъ наближилъ,
се живо на кърфъ зоврива,
аргати ф поле стануатъ,
в раци имъ светатъ сърпови,
селани вили грабнале,
градови горатъ не траатъ,
алово знаме ветрее!

И после . . .

На нива сънце опекло,
тежатъ отъ зърна класови,

како на класйе зърната,
така на жетваръ образи!

А сега . . .

Знаешъ ли що е Главняча,
китка да влезешъ предъ зора,
сенка ке станешъ до вечеръ.
Таванъ се урналъ надъ глава,
подъ тебе земня зинала;
поглей ме, Диме, заглей ме,
немамъ ни дваиспетъ години,
мисла ми чело потемне,
влага ми испи образи
гърбачъ ми коса прошари.
Ката день нови влезуатъ.
Главняча нема наситокъ.
Нейзини влажни дзидища,
аргатски пиатъ животи,
нейзини изби студени,
кървави криатъ приказни.—

Подзиналъ Диме не мърда,
в гърло му грутки запиратъ.

V

Не одель Диме на чколо,
отъ чера писмо заучи,
буква по буква пишуе,
край него свежя лоена,
Мичо и Ристе надъ глава,
потералъ Диме чизии,
в раци му плавязъ морлиа,
не свърши шеста недела
весници на гласъ зареди.

VI

Качунка глава надига ф планина,
килими трава постилатъ ливади,
а Диме премислилъ мисли на таванъ,
пърсти отъ чеолъ надворъ му излегле.

VII

Пукнало сънце априлско,
заиталъ Диме, забързалъ,
кърпа до кърпа кошула,
препаша фута шарена,
обеси самаръ на рамо,
нареди тули цървени,
кофи со варъ му на раци.
Отъ катъ на катъ се качуе,
отъ катъ на катъ имъ подава —
сто пати на день малце е.

Раменъци му капнуатъ,
нозите се подвиваатъ;
подъ него страшни лесвици.
вързъ него темни облаци,
а доле мрачки — чоеци.
Пладне ли земня поваса —
се скърстилъ мегю аргати,
главица кромидъ расеколъ,
стреи ли сенки раздиплатъ,
ги собралъ сите край себе:
—Четете, книги, четете,
фнесуйте в душа видело.—
Дойде ли дома приквечерь,
право за книга посига,
очи му искри фърлаатъ,
лисъ по лисъ бъргу отвара,
Горки му лежи подъ зглавйе,
некога беше ф темница.

Сабота пета не стаса
Диме се спречка на каса
— Кусо се двайсе динара. —
Лало го луто премери:
„Ако ти нещо не стиге,
на друго место работи.“

Така завървеа недели.

.

VIII

Подраниле, раници нарамиле,
по патъ се смеатъ, зборуатъ,
салъ Диме гори, не збори,
дървя му споменъ скориватъ,
сѣнце се негде подава.
Излегла млада планина —
на гости чека аргати.

— Де гиди, браќа, сите до мене, —
викна и свърте танецъ Филимонъ,
развеа свила кърпче алово,
разкърши „Чамче“ на върфъ планина,
со редъ се редатъ, со редъ почнуатъ.
Како се змиа в гора извива,
така се виатъ ора народни.
Изрипа Ристе, лиса извади,
погледъ му остеръ ф сърца проникна,
почна за двата браќа солунски.
Слушатъ и траатъ — никой не мърда,
а Диме само скришно подгѣта.
По редъ се редатъ, по редъ стануатъ,
секой на майкинъ языкъ зборуе —
„Ленка“ отъ Рацинъ. Сите стѣрпнаа,
занижа Томе маки аргатски,
не чека Бранко стана по него,

сърце му грабналъ Раде Зоговичъ,
пламна и Колевъ ф руска рубашка,
коса му църна пагя надъ вегя,
мига и трепка, гърло засипналъ,
Ботевъ му росна младосъ подронилъ;
— Абрашевичъ — викна Мирсина,
Диме се стресе, очи фъркнаа,
калина пукна зрела на образъ —
Мирса му око в сърце забодѣ;

Како се краде време ф приказни,
така се краде време ф планина!

IX

Сиракъ е мома Мирсина,
мала е в Белградъ довеле,
повифче майка изгуби,
татко ѝ ф стачка загина,
никого нема одмена —
уще не цвеке процвете, —
монополь патъ ѝ пресрете,
уще не ластаръ подаде,
Диме ѝ сърце украде!

X

Любать се, любать, до два сирака,
любать се, любать, време не стига,
она е китка здравецъ на чело,
а онъ е буйна река планинска!

XI

Ни шепоть,
ни свирка,

ни, трамвай —

истинале релси —

Белградъ е пусъ. —

Подъ ясникъ небо гори полнокъ,
на мермеръ студень Дунавъ заспалъ,
по вода месецъ ликъ свой гони,
надъ глуга земня дзвезди капатъ. —

Тмай —

салъ отъ часъ

на часъ

на градскиотъ часовникъ

стариотъ векъ

ги брои,

ги кърти

своите

жъти

отруени

дни!

Диме,

Ристе,

Мичо,

аргати —

седатъ

и кроатъ

и роатъ

мисли,

и листатъ

рани

брани

отъ родъ

на родъ! —

—Ни зборъ,

чу ли,

кай Янета,

ке идешъ,

ке видишъ,

ке разберешъ —

Светна Диме.

XII

Се осамнуе.

Земня дими.

Скопје магла го дои.

Отъ зори,

забързале селани,

добици натоварили —

тутунъ носатъ за монополъ

— ушъ,

чукшъ,

пустиньо мори,

изгорефме живи,

ке го плататъ

два динара

а маки,

а лето,

а зимо,

ушъ,

чукшъ,

пустиньо мори,

проодефме голи,

ни солъ,

ни гасяе,

ни класъ,

по амбари

паажини

тежатъ! —

Гледа Диме,

по чело

бърчки

му шетаатъ,

а сърце
 подъ гради
 се гърчи
 и ядови
 плете!...

XIII

— О Чичево!.. О село мое!... —

XIV

Кога го Яне пресрете,
в гради му сърце нарасна,
кога со него прозборе,
радосъ му гради удави!

Се збраа...

Зборуе Яне не трае,
зборуе болки открива.
Диме ке фъркне на село,
сънце му лице огреа,
не чека, стана на нога,
бисеръ се рони отъ око:
— Кътете сили берете,
борба не чека . . .
Зинале,
а Яне рипна — изрипа,
го баци ф чело високо!...

Сънце на заодба кренуе,
Диме со Яне се прощева!...

XV

Отъ Велесъ кърфъ ке прокапе,
 улици пусти.
 Салъ Вардаръ
 и веднашъ —
 зовре Сърмаале,
 Монополъ пламна,
 подъ Яворъ
 натежа светъ.
 како на манастиръ,
 а предъ общината,
 глава до глава,
 се бератъ,
 ке урнисатъ порти,
 викаатъ :
 —Работа,
 права,
 лепъ.—
 Истина Диме
 и
 търгна

XVI

Низъ Белградъ пустелиа.
 На таванъ свека трепка.
 Расправа Диме.
 Слушаатъ.
 — А тутунотъ,
 а Велесъ,
 а Чичево !..

XVII

Листокапъ е.

Сите се тува

салъ Диме и Мирса

— слушайте

писнатъ ли фабриките
предъ Славиа да сме.

Скърцаа врата, стропаа
влезоа двајца плекести,
десна имъ рака в джебови,
око имъ сърце решети,
книга по книга бораватъ:

— Тихи Донъ,
Майка,
Хайдушки копнения,
Спомени на Гьорче,
Илинъ...

Траснаа врата наеднашъ,
неколку пати опцуа,
бъргу ги збраа со себе...

Млекари тропатъ гюмови
на таванъ соба опусте!..

ТРЕКЯ ПЕСНА

— Ке кажешъ ли?

Дреновки млади по табани минуатъ,
дреновки млади по табани пукаатъ,
дреновки млади по табани горатъ,

Трае Ристе —

— Ке кажешъ ли?

Менгеме стега — кърцка буйно чело,
менгеме стега — лице земня фака.
менгеме стега

Папса Мичо —

— Ке кажешъ ли?

А надворъ —
тежи дзвездено кубе
надъ Чубура.

Никоа доба. —

Се урнисале куки,
подзинале порти —
спиагъ.

Само отъ време

на време

отъ кука на кука,

отъ дзидъ на дзидъ —

отъ кука на кука,

отъ дзидъ на дзидъ —

Диме —

Мирсина —

аргати,

лепатъ
и
фърлаатъ
позиви.

II

Чубура се наостри.
Улицы поцървенеа!
Предъ Урания,
предъ Балканъ,
низъ Михайлова,
се трупатъ,
се нижатъ,
и четатъ:

— Аргати зберете се!
Аргати свестете се!
Аргати кренете се! —

Четатъ,
се подбуткуатъ,
се погледнуатъ,
а очи
имъ светнале. —

III

Надъ Славиа се доядуе день.
Свиратъ фабриките.
Знакъ —
и
како велешкиотъ потокъ
се спуция,
юрнаа,
налетаа —

студенти,
дзидари,
печатари,
работници —
Славна потемне.

Диме

— браќа мои,
не делатъ и грабатъ кой како стаса,
на кърсъ не ставатъ и венци ни виатъ
и кърфъ со бубакъ на животъ ни пиатъ,
а ние

траеме,
търпиме

и чекаме день,
и чекаме день!

Главнячи висатъ надъ нашето здравје,
по потони каде нашата младосъ,
отъ темно до темно работиме,
отъ темно до темно се топиме —
А зошто? —

Подъ око модри пѣрстѣня,
кашлица сува на уста,
а дреа муолъ фанала. —

Отъ Теразии се задава порой,
а негде на близу

по тактъ,
у строй,
на гласъ,

ячи:

— Доле ратъ! Доле ратъ! Доле ратъ!
Градотъ излезе отъ зглобъ.

Чубура светна.

На трибуната

се редатъ,
се менатъ,
се бунатъ —

Врие Славиа.

Пламнале чела,

нози ке летнатъ,
низъ жили бучи немирна кърфъ.

— Идатъ,

идатъ —
отъ чоекъ на чоекъ

се носи.

Парабелъ.

Се надигна светъ.

Со пушки,
со щикови,
со гърбачи

навлезуатъ

джандари.

И копита затропаа.

Славиа е заградена.

И како море граници що мине,
кога вързъ него буриа скърца,
така и народъ окови кине,
кога у него заигра сърце!

За часъ—

Славиа пуствъ.

Надъ градотъ ношъ се точи.

Главняча рика.

Низъ Хартвингова

куршуми „думъ-думъ“.

Чубура

се бори.

Конъ до конъ,
щикъ до шикъ.

Чубура

се брани.

Конъ до конъ,
щикъ до шикъ.

По Александрова капки аргатска кърфъ.
Картешници олово сипатъ.
Главняча не збира.

Предъ Ураниа

Мирсина падна.

А Диме

пронизанъ

подъ левата мишка,

у рани,

у кървой,

се подига,

гребе земя

и вика:

—Гърмете,

гърмете,

гърмете!

Нофъ векъ ке търгне по наши край,

идеи сърца ни крепатъ в бой —

ни кърфъ, ни куршумъ ни сеатъ стра

на плешки наши нофъ иде строй!

А таму

се буни

се крева,

се ежи,

океанъ.

Диматъ,

горатъ,

бучатъ

Балканите.

Знаме до знаме,

братъ до братъ —

знаме до знаме,

братъ до братъ:

край Вардаръ,
край Дунавъ,
край Сава,
край Марица,
край Драва,
край Бистра,
край Струма...

А Чичево!

А планината!

А Яне!

Заклопи очи,

насмеа лице:

— И будет,

будет

последний...

Излегле до сега:

Народни бигори . . .	20 лв.
Огинотъ	10 „
Лулкина песна . . .	20 „
Луня	25 „
Илинденъ	5 „

Доставя се отъ Филимена Тошева
бул. Сливница 160 — София

Цена 20 лева